

Dejepis 7. ročník (IŽ)

Poznámky si vypracujte v termíne od 6. 4. do 24. 4. 2020

Móric Beňovský

Móric Beňovský bol cestovateľ a moreplavec. Beňovský objavil ostrov Madagaskar. Na Madagaskare sa stal kráľom kráľov.

Vznik manufaktúr

V manufaktúrach jeden robotník robil len jeden úkon. Robotník v manufaktúrach vyrobil viac a rýchlejšie ako remeselník. Prvá manufaktúra v Uhorsku vznikla v Šaštíne.

Anton Bernolák

Národní buditelia prebúdžali v slovenskom ľuďoch hrdosť na vlastnú minulosť a lásku k rodnej reči. Anton Bernolák uzákonil prvú spisovnú slovenčinu. Jej základom bolo západoslovenské nárečie. Bernolákovčinu však používali len katolíci. Hollý a Fándly dokázali, že v bernolákovčine možno písať knihy.

Premena manufaktúr na továrne

19. storočie sa nazýva aj storočím pary. Prvý parný stroj spôsobil premenu manufaktúr na továrne. K najväčším závodom v Uhorsku patrili Podbrezovské železiarne a cukrovar v Šuranoch.

OTÁZKY

1. Je to správne? Móric Beňovský objavil Kanárske ostrovy.
2. Je to správne? V manufaktúrach pracoval len jeden remeselník.
3. Je to správne? Fándly a Hollý dokázali, že v bernolákovčine sa nedajú písať knihy.
4. Je to správne? 19. storočie sa nazýva storočím manufaktúr.

Poznámky si prepíšte v termíne od 20. 4 do 30. 4. 2020

Rozvoj dopravy

Furmanské vozy nahradila konská železnica. Konskú železnicu neskôr nahradila parná železnica. Prvá konská železnica viedla z Bratislavy cez Sereď do Trnavy. Prvá parná železnica viedla z Viedne do Bratislavy a Budapešti. Neskôr bola predĺžená až do Košíc.

Povstanie poddaných v Uhorsku

Život poddaných v Uhorsku bol veľmi ťažký. Slovenskí buditelia chceli naučiť roľníkov lepšie obrábať pôdu. V roku 1831 vypuklo východoslovenské povstanie. Po vypuknutí cholery lekári prikázali sypať do studní vápno. Poddaní si mysleli, že ich chce šľachta otráviť.

Štúrovci

Známi slovenskí básnici písali básne o minulosti – Samo Chalupka – Mor ho!, Ján Botto – Smrť Jánošíkova, Andrej Sládkovič – Detvan. Lásku k rodnej reči rozvíjal najmä Ľudovít Štúr. Skupinu ľudí okolo Štúra nazývame štúrovcami. V roku 1843 bola uzákonená spisovná slovenčina. Jej základom bolo stredoslovenské nárečie.

Revolučný rok 1848

V revolučnom roku 1848 Štúr, Hurban a Hodža spísali Žiadosti slovenského národa. Žiadali slovenský snem, slovenské školy a úradný jazyk slovenčinu. Najdôležitejším výsledkom revolúcie roku 1848 bolo zrušenie poddanstva.

OTÁZKY

1. Prečo sa učíme o parnej železnici?
2. Prečo sa učíme o východoslovenskom povstaní?
3. Prečo sa učíme o národných buditeľoch, o štúrovcoch?
4. Prečo sa učíme o revolučnom roku 1848?

Poznámky si prepíšte v termíne od 4. 5. do 15. 5. 2020

Ľudovít Štúr

Štúr bol jazykovedec, novinár, politik, učiteľ a spisovateľ. So študentmi chodieval najmä na Devín. Pomáhal uzákoniť spisovnú slovenčinu, ktorú používame dodnes.

Memorandum slovenského národa

V roku 1861 v Turčianskom Svätom Martine vyhlásili Memorandum slovenského národa. Slováci žiadali slovenské školstvo, slovenský snem, Slovenské okolie a slovenčinu ako úradnú reč. Memorandum odmietol uhorský snem aj cisár.

Matica Slovenská

Matica Slovenská vznikla v roku 1863. Úlohou Matice slovenskej bolo posilňovať národné povedomie Slovákov. Vydávala slovenské noviny a knihy. Matica slovenská podporovala chudobných slovenských študentov. Sídlo Matice slovenskej bolo v Martine.

OTÁZKY

1. Je to správne? Štúr pomáhal uzákoniť bernolákovčinu.
2. Je to správne? Memorandum bolo úspešné.
3. Je to správne? Matica slovenská vydávala české noviny a knihy.

Poznámky si prepíšte v termíne od 18. 5 do 29. 5 2020

Slovenské školstvo

Uhorská vláda povolila tri slovenské gymnázia – v Kláštore pod Znievom, v Martine a v Revúcej. Gymnázia potom zatvorila pre údajnú protištátnu činnosť.

Vznik Rakúsko-Uhorska

V roku 1867 vzniklo Rakúsko-Uhorsko. Uhorský snem vyhlásil maďarčinu za štátny a úradný jazyk. Začalo sa pomadžarčovanie Slovákov. V Černovej chceli, aby im nový kostol vysvätil kňaz Andrej Hlinka. Maďarskí žandári tu zastrelili 15 ľudí. Na obranu Slovákov sa postavil nórsky spisovateľ Björnson.

Vyst'ahovalectvo Slovákov na konci 19. storočia

Slováci v Uhorsku žili v biede. Preto chodili po svete ako drotári, olejkári, sklenári a murári. Do roku 1914 natrvalo odišlo zo Slovenska asi pol milióna Slovákov. V Budatínskom zámku pri Žiline je jediné drotárske múzeum na svete.

OTÁZKY

1. Je to správne? Tri slovenské gymnáziá boli v Bratislave, Martine a v Košiciach.
2. Je to správne? V Černovej chceli, aby im kostol vysvätil Andrej Hlinka.
3. Je to správne? V Budatínskom zámku je jediné drotárske múzeum na svete.